Signature of Invigilators

1. ....

2. ....

Roll No. | | | | | |

(In figures as in Admit Card)

ECONOMICS

Paper III

Roll No. ....

....

(In words)

D—1002

Name of Areas/Section (if any) ....

Time Allowed : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Maximum Marks : 200

Instructions for the Candidates

1. Write your Roll number in the space provided on the top of this page.
2. Write name of your Elective/Section if any.
3. Answer to short answer/essay type questions are to be written in the space provided below each question or after the questions in test booklet itself. No additional sheets are to be used.
4. Read instructions given inside carefully.
5. Last page is attached at the end of the test booklet for rough work.
6. If you write your name or put any special mark on any part of the test booklet which may disclose in any way your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. Use of calculator or any other Electronics Devices are prohibited.
8. There is no negative marking.
9. You should return the test booklet to the invigilator at the end of the examination and should not carry any paper outside the examination hall.

પરીક્ષાર્થીઓ માટે સૂચનાઓ :

૧. આ પૃષ્ઠના ઉપલા ભાગે આપેલી જગ્યામાં તમારી ક્રમાંક સંખ્યા (રોલ નંબ્રર) લખો.

૨. તમે જે વિકલ્પનો ઉત્તર આપો તેનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ કરો.

૩. ટૂંક નોંધ કે નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નોના ઉત્તર દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલી જગ્યામાં જ લખો. વધારાના કોઈ કાગળનો ઉપયોગ કરશો નહી.

૪. અંદર આપેલી સૂચનાઓ ધ્યાનથી વાંચો.

૫. આ ઉત્તરપોથીને અંતે આપેલું પૃષ્ઠ કાચા કામ માટે છે.

૬. આ ઉત્તરપોથીમાં ક્યાંય પણ તમારી ઓળખ કરાવી દે એવી રીતે તમારું નામ કે કોઈ ચોકકસ નિશાની કરી હશે તો તમે આ પરીક્ષા માટે ગેરલાયક સાબીત થશો.

૭. કેલકયુલેટર અથવા ઈલેકટ્રોનિકસ સાધનો જેવા ઉપયોગ કરવો નહીં.

૮. નકારાત્મક ગુણાંક પદ્ધતિ નથી.

૯. પ્રશ્નપત્ર લખાઈ રહે એટલે આ ઉત્તરપોથી તમારા નિરીક્ષકને આપી દેવી. પરીક્ષાખંડની બહાર કોઈપણ પ્રશ્નપત્ર લઈ જવું નહીં.

FOR OFFICE USE ONLY
Marks Obtained

Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained	Question Number	Marks Obtained
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					

Total Marks Obtained..................................

Signature of the co-ordinator..................
(Evaluation)

SEAL

ECONOMICS
અર્થશાસ્ત્ર
PAPER—III
પ્રશ્નપત્ર—III

Note : This paper has two parts A and B. *All* questions are compulsory.
આ પ્રશ્નપત્રમાં બે વિભાગ 'અ' અને 'બ' છે. બધા પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.

Part A
વિભાગ અ

Note : This part has *ten* short essay type questions of **16** marks each to be answered in about **three hundred** words.
આ વિભાગમાં **દસ** લઘુ નિબંધાત્મક પ્રશ્નો છે. પ્રત્યેક પ્રશ્નના ૧૬ ગુણ છે જેનો ઉત્તર લગભગ ૩૦૦ શબ્દોમાં આપો.

1. "There are several goals other than that of profit maximisation that a firm may pursue." Discuss.
''એક પેઢી, નફાના મહત્તમીકરણ સિવાયના અન્ય અનેક ધ્યેયોનું અનુસરણ કરી શકે છે.'' ચર્ચો.

Or

અથવા

"Price effect is the combination of income effect and substitution effect." Explain with the help of diagrams.
''કિંમત અસર, આવક અસર અને અવેજી અસરનું સંયોજન છે.'' આકૃતિની મદદથી સમજાવો.

2. Explain fully Milton-Friedman's views on the Quantity Theory of Money.
નાણાંના પરિમાણાત્મક સિદ્ધાંત અંગેના મિલ્ટન-ફ્રીડમેનના મંતવ્યો વિગતે સમજાવો.

Or

અથવા

Critically examine Flemming-Mundell open economy model.
ફ્લેમીંગ-મુન્ડેલના વિવૃત્ત અર્થતંત્ર મોડેલને ટીકાત્મક રીતે તપાસો.

3. Explain Schumpeter's concept of innovation. What role does it play in the process of economic development ?
'નવ પ્રવર્તન' નો શુમ્પીટરનો ખ્યાલ સમજાવો. આર્થિક વિકાસની પ્રક્રિયામાં તે શો ભાગ ભજવે છે ?

Or

અથવા

How does external trade promote and prevent economic development ?
વિદેશ વ્યાપાર કઈ રીતે આર્થિક વિકાસને પ્રોત્સાહિત કરે છે અને અટકાવે છે ?

4. Critically examine the role of Indian Finance Commissions in allocating resources between Centre and States.

કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચે નાણાંકીય સાધનોની ફાળવણી કરવામાં ભારતીય નાણાં પંચોની ભૂમિકા ટીકાત્મક રીતે તપાસો.

Or

અથવા

"Number of economists look upon Public Debt as no burden on future generation." Do you agree ? Why ?

''ઘણાં અર્થશાસ્ત્રીઓ જાહેર દેવાને ભવિષ્યની પેઢી પરના બોજા તરીકે ગણતા નથી.'' શું આ સાથે તમે સંમત છો ? શા માટે ?

5. Trace the static and dynamic effects of Customs Union.
જકાત સંઘની સ્થૈતિક અને ગતિશીલ અસરો વર્ણવો.

Or

અથવા

What issues were debated under Uruguay round ?
ઉરૂગ્વે રાઉન્ડમાં કયા મુદ્દાઓ ચર્ચાયા હતા ?

6. Highlight the limitations Reserve Bank of India faces in implementing monetary policy.
નાણાંકીય નીતિની અમલીકરણમાં ભારતીય રીઝર્વ બેન્ક જે મર્યાદાઓનો સામનો કરે છે તે સમજાવો.

Or

અથવા

Review the performance of Regional Rural Banks in India.
ભારતમાં પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેન્કોના કાર્યની સમીક્ષા કરો.

7. Critically examine Sargent-Florence theory of industrial Location.
ઔદ્યોગિક સ્થળ અંગેના સાર્જન્ટ-ફ્લોરેન્સ સિદ્ધાંતને ટીકાત્મક રીતે તપાસો.

Or

અથવા

Discuss various concepts of industrial productivity. What reasons can you advance for low industrial productivity in India ?
ઔદ્યોગિક ઉત્પાદકતાના વિવિધ ખ્યાલો ચર્ચો. ભારતમાં નીચી ઉત્પાદકતા માટે તમે કયા કારણો રજૂ કરી શકો છો ?

8. What are the stages mentioned in the theory of demographic transition ? Where does India stand in the context of this theory ?
વસ્તી વિષયક સંક્રાંતિના સિદ્ધાંતમાં કયા તબકકાઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવે છે ? આ સિદ્ધાંતના સંદર્ભમાં ભારતનું સ્થાન કયાં છે ?

Or

અથવા

Explain fully the relationship between economic development and environmental degradation.
આર્થિક વિકાસ અને પર્યાવરણીય અવનતિ વચ્ચેનો સંબંધ સવિસ્તાર સમજાવો.

9. Review the performance of Green Revolution in Indian Economy.
ભારતીય અર્થતંત્રમાં 'હરિયાળી ક્રાંતિ' ના દેખાવની સમીક્ષા કરો.

Or

અથવા

Enumerate regional disparities which have emerged in Indian Agriculture.
ભારતીય કૃષિમાં ઉદ્‌ભવેલી પ્રાદેશિક અસમાનતાઓ વર્ણવો.

10. What is meant by regression coefficient ? Given the following data on supply of a commodity and price of a commodity :

(i) Estimate linear supply function;

(ii) Find out price elasticity of supply when price is Rs. 20 per unit;

(iii) Interpret your results.

Supply of Commodity (kg)	:	10	20	30	40	50	60	70
Price (Rs.)	:	5	10	15	20	25	30	35

નિયત સંબંધાંક એટલે શું ? વસ્તુના પૂરવઠા અને તેની કિંમત અંગે નીચે આપેલા આંકડા પરથી :

(i) સુરેખ પૂરવઠા વિધેય શોધો.

(ii) જ્યારે એકમ દીઠ કિંમત રૂ. 20 હોય ત્યારે પૂરવઠાની મૂલ્ય સાપેક્ષતા શોધો.

(iii) તમારા પરિણામોનું અર્થઘટન કરો.

વસ્તુનો પૂરવઠો (કિ.ગ્રામ)	:	10	20	30	40	50	60	70
કિંમત (રૂ.)	:	5	10	15	20	25	30	35

Or

અથવા

Solve the following Linear Programming problem :

Maximise : $Z = 3X + 4Y$

Subject to :

$$X + 2Y \leq 6$$
$$3X + Y \leq 9$$
$$X \geq 0, Y \geq 0$$

નીચે આપેલી સુરેખ આયોજનની સમસ્યા ઉકેલો :

$Z = 3X + 4Y$ નું મહત્તમીકરણ કરો કે જ્યારે શરતો આ પ્રમાણે છે :

$$X + 2Y \leq 6$$
$$3X + Y \leq 9$$
$$X \geq 0, Y \geq 0$$

Part B
વિભાગ બ

·This part has only *one* question of **40** marks to be answered in about **00** words.

ા વિભાગમાં માત્ર એક પ્રશ્નનો ઉત્તર લગભગ ૮૦૦ શબ્દોમાં આપો. જેના ૪૦ ુણ છે.

'onsider the Keynesian Model

$$C_t = \alpha + \beta Y_t + u_t$$
$$Y_t = C_t + Z_t$$

)btain the estimation of MPC with the help of Indirect Least Squares method nd Two-stage Least Squares method. Comment on your results.

ઈન્શીયન મોડેલ

$$C_t = \alpha + \beta Y_t + u_t$$
$$Y_t = C_t + Z_t$$

ાટે પરોક્ષ ન્યૂનતમ વર્ગ પદ્ધતિ અને દ્વિતબક્કા ન્યૂનતમ વર્ગ પદ્ધતિ (2 SLS) ની મદદથી ીમાંત વપરાશ વૃત્તિનું આગણન કરો. તમારા પરિણામો ચર્ચો.

Or

અથવા

efine various types of technical progress–Labour Saving, Capital Saving and 'eutral Technical progress. Draw diagrams wherever necessary.

ાવિધ પ્રકારના તકનીકી વિકાસ–શ્રમ બચત, મૂડી બચત અને તટસ્થ તકનીકી વિકાસની વ્યાખ્યા ાપો. જ્યાં જરૂરી હોય ત્યાં આકૃતિ દોરો.

Or

અથવા

'hat is international capital mobility ? How have free capital movements d to crisis ridden situation in many parts of the developing world ?

આંતરરાષ્ટ્રીય મૂડી ગતિશીલતા'' એટલે શું ? કઈ રીતે ગતિશીલ મૂડીને કારણે વિકાસશીલ ્શ્વના ઘણાં ભાગોમાં કટોકટી જેવી પરિસ્થિતિ પેદા થઈ છે ?

Or

અથવા

escribe the conditions and problems of agricultural labourers in our country. 'hat measures are taken by the Government to improve their conditions ?

ાપણા દેશમાં ખેતમજૂરોની પરિસ્થિતિ અને સમસ્યાઓ વર્ણવો. તેમની સ્થિતિ સુધારવા માટે રકારે કયા પગલા લીધાં છે ?

Or

અથવા

efine Globalization and distinguish it from Liberalization. How are these 'ocesses affecting Indian industrial sector ?

ાવીકરણની વ્યાખ્યા આપો અને ઉદારીકરણથી તેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો. ભારતીય ઔદ્યોગિક ાને આ બે પ્રક્રિયાઓ કઈ રીતે અસર કરી રહી છે ?